

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 289/08-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. novembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť R. H., K., zastúpeného advokátom JUDr. R. C., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 23/01) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo R. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 23/01) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/08 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. R. H. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bánovce nad Bebravou p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bánovce nad Bebravou j e p o v i n n ý uhradiť R. H. trovy konania v sume 8 011 Sk (slovom osemtisícjedenásť slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. R. C., T.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti R. H. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 289/08 z 24. septembra 2008 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť R. H. (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 23/01).

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k s'ťažnosti zo 14. októbra 2008 doručenom ústavnému súdu 17. októbra 2008 uviedla:

„Po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, ako aj obsahom predmetného spisu navrhujem, aby Ústavný súd pri rozhodovaní o porušení práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zohľadnil skutočnosti vyplývajúce z doterajšieho priebehu konania vo veci. K uvedenému Vám zasielam nasledovné vyjadrenie:

1. skutková a právna zložitosť veci

Vo veci, ktorá je predmetom sťažnosti ide o trestný čin porušovania domovej slobody. Vec je po skutkovej ako aj právnej stránke zložitá, i vzhľadom na priebeh konania v občianskoprávných veciach vedených na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou 3 C/383/1998, 3 C/323/1997, 4 D/226/1997, ktoré sa týkali nehnuteľnosti - bytu č. ... v dome č. ..., k. ú. H. (miesto spáchania trestného činu). Z tohto dôvodu prvostupňový súd nemohol rozhodnúť.

2. prehľad procesných úkonov vo veci tvorí prílohu tohto vyjadrenia

3.-5. prekážky postupu súdu a prekážky zo strany sťažovateľa

Vo veci súd nemohol konať a teda aj rozhodnúť vo vec z dôvodu prebiehajúcich občianskoprávných konaní, vedených na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3 C 323/1997, 3 C 383/2003, 4 D 226/97. Ďalším dôvodom, prečo vo veci súd nerozhodol bola aj tá skutočnosť, že súdu nebola známa adresa sťažovateľa. Okresný súd Bánovce nad Bebravou vo veci šetril pobyt sťažovateľa, sťažovateľ orgánom činným v trestnom konaní (i súdu) neoznámil zmenu svojho bydliska, zmenu adresy pre doručovanie písomností súdu.

6. Záver

Poukazujem na prehľad úkonov v predmetnej veci, z ktorého je zrejmá skutočnosť, že o veci sťažovateľa sa konalo v čase, kedy došlo k zrušeniu konajúceho súdu a vec po roku 2005 a po jej vrátení Krajským súdom v Trenčíne prešla v rámci organizácie súdnictva na Okresný súd Trenčín. Je zrejmé, že Okresným súdom Bánovce nad Bebravou či už pred 01. 01. 2005, kedy došlo k zrušeniu tohto súdu, ale aj od roku 2008, kedy bol Okresný súd Bánovce nad Bebravou znovu zriadený zákonom č. 511/2007 Z. z. neboli spôsobené žiadne preťahy, čo vyplýva z vyššie uvedených úkonov vykonávaných v uvedenej trestnej veci, ktorých prehľad tvorí prílohu tohto vyjadrenia. Okresný súd Bánovce nad Bebravou po jeho zriadení k 01. 01. 2008 nebol plne personálne obsadený. Taktiež nie je bez zreteľa skutočnosť, že s predmetnou trestnou vecou súviseli občianskoprávne konania vedené

Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 9 C 451/97 a Okresným súdom Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3 D 99/97, 3 C 383/98, 3 C 323/97, 4 D 226/97.

Dedičské konanie po poručiteľovi J. H., zom. ... bolo vedené Okresným súdom Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 3 D 99/97, následne bolo dedičské konanie obnovené a vedené pod sp. zn. 4 D 226/97.

Vo veci vedenej Okresným súdom Bánovce nad Bebravou č. k. 3 C 323/97 o vypratanie nehnuteľnosti - bytu, ktorý sa nachádza v dome č. ... H. /miesto spáchania trestného činu/ bolo dňa 16. 06. 1998 vydané uznesenie, ktorým bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 3 C 383/98. Následne uznesením zo dňa 05. 09. 2002 bolo v konaní pokračované a tým istým uznesením bolo konanie zastavené. Krajský súd uznesením č. k. 4 Co 78/03-100 zo dňa 13. 06. 2003 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu v časti zastavenia konania.

Vo veci vedenej Okresným súdom Bánovce nad Bebravou č. k. 3 C 383/98 o vydanie dedičstva a o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorej predmetom bol byt č. ..., v dome č. ..., katastrálne územie H. /miesto spáchania trestného činu/ bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu zo dňa 13. 03. 2002 tak, že žalobu zamietol. Krajský súd Trenčín uvedený rozsudok okresného súdu potvrdil rozsudkom č. k. 4 Co 312/02-310 zo dňa 16. 04. 2003.

Zoznam úkonov v predmetnej veci:

12. 03. 2001 prokurátor Okresnej prokuratúry v Bánovciach nad Bebravou podal obžalobu na R. H., nar. ... pre trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona

26. 03. 2001 Okresný súd Bánovce nad Bebravou vydal trestný rozkaz č. k. 1 T 23/01-96

09. 04. 2001 obžalovaný podal odpor voči trestnému rozkazu OS BN

26. 04. 2001 hlavné pojednávanie - odročené na 09. 05. 2001

09. 05. 2001 hlavné pojednávanie - odročené na 22. 05. 2001 22.05.2001 hlavné pojednávanie - vyhlásený rozsudok

05. 07. 2001 obžalovaný podal odvolanie voči rozsudku zo dňa 22. 05. 2001

31. 07. 2001 spisový materiál predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o odvolaní

25. 03. 2002 verejné zasadnutie konané na Krajskom súde v Trenčíne o odvolaní obžalovaného - rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 22. 05. 2001 bol zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové rozhodnutie

17. 06. 2002 pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu Trenčín, pokyn na vyžiadanie spisu Okresného súdu vo Svidníku č. k. 9 C 451/97 a spisov Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 3 C 323/97, 3 C 383/98

27. 06. 2002 doručená odpoveď z Okresného súdu vo Svidníku, že žiadaný spis nemôžu zaslať

29. 07. 2002 opätovná žiadosť o zapožičanie spisu z Okresného súdu Svidník

09. 08. 2002 opätovná žiadosť o pripojenie spisov Okresného súdu Bánovce nad Bebravou

04. 10. 2002, 06. 11. 2002, 12. 11. 2002, 03. 01. 2003, 17. 02. 2003, 12. 3. 2003, 16. 05. 2003, 03. 06. 2003, 14. 08. 2003, 05. 09. 2003 - opätovne žiadané spisy Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 3 C 323/97, 3C 383/98 - tieto sa nachádzali na Krajskom súde v Trenčíne z dôvodu rozhodovania o odvolaniach.

09. 12. 2003 vytýčené hlavné pojednávanie na 22. 12. 2003

22. 12. 2003 - hlavné pojednávanie - odročené na neurčito

10. 03. 2004 vytýčené hlavné pojednávanie na 08. 04. 2004 /obžalovaný prevzal predvolanie dňa 17. 03. 2004/

08. 04. 2004 hlavné pojednávanie /vykonané v neprítomnosti obžalovaného/ - vyhlásený rozsudok

04. 05. 2004 obžalovaný podal odvolanie voči rozsudku zo dňa 08. 04. 2004

20. 05. 2004 spis predložený Krajskému súdu v Trenčíne na rozhodnutie o odvolaní

01. 01. 2005 vec prešla na Okresný súd Trenčín, v dôsledku zrušenia Okresného súdu Bánovce nad Bebravou

22. 09. 2006 verejné zasadnutie konané na Krajskom súde v Trenčíne o odvolaní obžalovaného - rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 08. 04. 2004 bol zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové rozhodnutie

25. 10. 2006 bol predmetný spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudcovi Okresného súdu Trenčín /Okresný súd Bánovce nad Bebravou bol dňom 31. 12. 2004 zrušený/

01. 01. 2008 zriadený Okresný súd Bánovce nad Bebravou, predmetná vec sa v zmysle zákona č. 511/2007 Z. z. stala predmetom prechodu výkonu súdnictva

21. 02. 2008 pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu Trenčín zo dňa 22. 09. 2006 obžalovanému, obhajcovi, OP BN a poškodenej /obžalovanému a poškodenej sa nepodarilo doručiť/

05. 06. 2008 pokyny na zisťovanie bydliska obžalovaného a poškodenej

06. 08. 2008 pokyn na vykonanie lustrácii cez ZVJS a REGOB

02. 09. 2008 doručená správa z Registra obyvateľov Slovenskej republiky

05. 09. 2008 pokyn na doručenie uznesenia Krajského súdu Trenčín obžalovanému na adresu uvedenú v správe Registra obyvateľov Slovenskej republiky

06. 10. 2008 pokyn na zistenie prechodných a trvalých pobytov poškodenej v SR a v ČR v zmysle zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22. 09. 2006.“

Prehľad úkonov okresného súdu uvedený v písomnom vyjadrení jej predsedníčky zo 14. októbra 2008 sa zhoduje s tým, čo vyplýva zo zistení ústavného súdu.

Právny zástupca sa k stanovisku okresného súdu vyjadril podaním z 27. októbra 2008, v ktorom okrem iného uviedol:

„Tak argument porušovateľa mojich základných ústavných práv, že vraj ide o vec právne a skutkovo zložitú, nemôže podľa môjho názoru obstáť. Ako som už vo svojej sťažnosti uvádzal, aplikácia právnych noriem trestného zákona týkajúcich sa trestného činu porušovania domovej slobody je veľmi jednoduchá. Skutková podstata tohto trestného činu sa nezmenila ani po mnohých novelizáciách trestného zákona a zostala fakticky nezmenená. S ohľadom na to sa nezmenila ani právna teória a judikatúra.

Rovnako nemožno ospravedlniť súdne prietahy v predmetnej veci a nevydanie spravodlivého rozhodnutia v primeranej lehote tým, že ide o vraj skutkovo zložitú. Vo veci nebolo potrebné vypočúvať veľký počet svedkov, moja obhajoba je od počiatku rovnaká a pokiaľ s odstupom času mohli nastať určité problémy so zisťovaním adries svedkov, boli tieto zapríčinené neúmerne dlhým konaním a neefektívnymi rozhodnutiami sťažovateľa v tejto veci, ktoré musel odvolací súd zrušovať.

Porušovateľ mojich základných ústavných práv priedahy v predmetnej veci zdôvodňuje i tým, že som vraj súdu neoznámil zmenu svojho bydliska, prípadne zmenu adresy pre doručovanie písomností súdu. Je pravdou, že som zmenil miesto svojho trvalého bydliska, ale nebol som zo strany súdu nikým poučovaný o tom, že mám takúto zmenu súdu oznámiť. Nevieť posúdiť, do akej miery predmetná skutočnosť mala podľa názoru porušovateľa môjho práva ovplyvniť dĺžku súdneho konania, ale nazdávam sa, že pre orgány činné v trestnom konaní by nemal byť problém operatívne zistiť moje bydlisko. Ja som nemal záujem sa skrývať, práve naopak chcel som a stále chcem, aby súd v predmetnej veci čo najskôr spravodlivo rozhodol.

Neobstojí ani zdôvodňovanie porušovania mojich práv odvolávaním sa na súvisiace občiansko-právne a dedičské konania, ktorými sa v písomnom vyjadrení argumentuje. V trestnom konaní si totiž všetky podstatné otázky musí riešiť súd sám a nemôže sa preto v trestnom konaní sudca odvolávať na to, že sa prípadne v inom civilnom konaní rieši otázka, ktorá môže mať význam pre jeho rozhodnutie. Preto i zdôvodňovanie priedahov poukazovaním na civilné konania považujem za jednoznačne účelové.

Na záver pre prípad úspechu mojej sťažnosti ešte vyčísľujem výšku odmeny môjho právneho zástupcu za v tejto veci ním mi poskytnuté právne služby.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa odseku 2 citovaného článku ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa odseku 3 citovaného článku môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov“.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...“.

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) má obvinený právo na to, aby o jeho trestnom obvinení bolo rozhodnuté v primeranej lehote. Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabraňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude (rozsudok ESLP vo veci Wemhoff v. Nemecko z 27. júna 1968).

Pokiaľ ide o primeranosť lehoty, v ktorej má byť vec obvineného prerokovaná, je pojem primeraná lehota relatívny. Neexistuje žiadna absolútne stanovená doba, ktorej prekročenie by bolo automaticky kvalifikované ako doba neprimeraná. Primeranosť doby konania sa posudzuje podľa konkrétnych okolností prípadu (napr. rozsudok ESLP vo veci König v. Nemecko z 28. júna 1978).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou,

účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ (II. ÚS 813/00), pričom „k naplneniu práva na súdnu ochranu v rozhodovaní o veci samej dochádza zásadne právoplatným rozhodnutím...“ (IV. ÚS 68/02).

Pri posudzovaní, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 26/02) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú povaha konania, teda právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd vo veci postupoval.

Pod povahou konania treba rozumieť nielen jeho zložitosť alebo naopak jednoduchosť na jednej strane, ale aj jeho význam pre obvineného na strane druhej.

Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného [obmedzenie práv a slobôd, vplyv na povesť, postavenie v zamestnaní a pod. (napr. rozsudok ESLP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. júna 1987)].

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd zistil, že obžaloba bola podaná na sťažovateľa 12. marca 2001 pre trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 a 2 vtedy platného Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na prebiehajúce občianskoprávne konania súvisiace s uvedenou trestnou vecou však možno len čiastočne pripustiť, že vec vykazuje určitý stupeň faktickej zložitosti. V spojitosti s hodnotením podľa daného kritéria pripisuje ústavný súd pri skúmaní namietaných zbytočných priet'ahov v konaní okresného súdu nie nepodstatný

význam tomu, že po odvolaní sťažovateľa proti rozsudku z 22. mája 2001 Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu 25. marca 2002 a vec mu vrátil podľa § 259 ods. 1 vtedy platného Trestného poriadku, aby ju znovu prerokoval a rozhodol, pretože ako to vyplýva z jeho odôvodnenia, „*skutkový stav veci nebol náležite zistený*“.

Krajský súd opätovne z uvedených dôvodov zrušil aj druhý rozsudok okresného súdu z 8. apríla 2004 svojím uznesením z 22. septembra 2006, pretože okresný súd nedostatočne vykonal dokazovanie výsluchom svedkov, ktorých mal vypočuť už po prvom zrušujúcom uznesení krajského súdu.

Z týchto dôvodov nepovažuje ústavný súd doterajšie trvanie konania za dôsledok vyvolaný faktickou, ale ani právnou zložitou trestnej veci sťažovateľa. Ústavný súd v tejto súvislosti nemôže preto akceptovať ani obranu okresného súdu, že skutková náročnosť bola ovplyvnená priebehom iných občianskoprávných konaní, ani brať do úvahy jeho názor, že v tejto trestnej veci konal bez zbytočných priťahov.

2. Pri posudzovaní „správania sťažovateľa“ ústavný súd nezistil v preskúmvanej veci žiadnu významnú skutočnosť, ktorá by mohla odôvodniť namietanú dĺžku konania. Je pravdou, že sťažovateľ neoznámil okresnému súdu zmenu svojej adresy (23. augusta 2007 sa prihlásil na trvalý pobyt v obci K.), ale táto okolnosť nemala vplyv na doterajšiu dĺžku konania (viac ako 7 a pol roka) najmä z dôvodu uvedenej neefektívnej činnosti okresného súdu v predchádzajúcom období, ako aj preto, že sťažovateľ mal v konaní obhajcu. Ústavný súd preto neakceptoval stanovisko okresného súdu, že vo veci nerozhodol preto, že mu nebola známa adresa sťažovateľa, ktorú musel následne zisťovať.

3. Pokiaľ ide o tretie kritérium (postup súdu), z rozboru veci vyplýva, že konanie okresného súdu je poznačené sčasti nečinnosťou a sčasti neefektívnou činnosťou, ktorá mala pre sťažovateľa mimoriadne nepriaznivý dopad.

Ústavný súd bez toho, že by vymedzoval jednotlivé kratšie obdobia nečinnosti a neefektívnej práce okresného súdu, konštatoval, že síce okresný súd za obdobie štyroch rokov (na začiatku v máji 2001 a apríli 2004) dvakrát vo veci samej rozhodol rozsudkom, ale, ako to vyplýva z uznesení krajského súdu (a tiež z hodnotenia v zmysle prvého kritéria), jeho rozhodnutia boli zrušené z dôvodu nedostatočne zisteného skutkového stavu (marec 2002 a september 2006). Vzhľadom na tieto skutočnosti úkony okresného súdu nemožno považovať za také, ktoré smerovali k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

Dokazovanie vykonané okresným súdom bolo totiž vykonávané nedôsledne, a preto na jeho základe nemohlo byť zabezpečené efektívne a spoľahlivé objasnenie stíhaného skutku a rozhodnutie vo veci. Keďže konanie poznačené takými nedostatkami nemohlo vyústiť do rozhodnutia spôsobilého nadobudnúť právoplatnosť, možno dobu konania pred okresným súdom od podania obžaloby (12. marec 2001) až dosiaľ kvalifikovať ako zbytočné prieťahy v súdnom konaní porušujúce základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústava vo svojom siedmom oddiele druhej hlavy v rámci úpravy práva na súdnu ochranu osobitný význam pripisuje tomu, aby sa spravodlivosť nevykonávala s oneskorením, ktoré by mohlo ohroziť právo na súdnu ochranu vo svojej podstate, a tým ohroziť aj dôveryhodnosť justície. Ústava takto zaviazala predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti na prijatie príslušných opatrení umožňujúcich prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prieťahov, a tým aj vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (I. ÚS 39/00, I. ÚS 55/02, IV. ÚS 26/02, IV. ÚS 309/04)).

Argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v poukazaní na nedostatočné personálne obsadenie súdu, ktoré malo prispieť k doterajšej dĺžke konania, ústavný súd tiež neakceptoval.

V súlade s medzinárodným štandardom uplatňovania dohovoru platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prieťahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého

nápadu pracovných vecí či námietka personálneho obsadenia tohto úseku a v tejto súvislosti neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prieťahov.

S poukazom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 23/01) bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Sťažovateľ ďalej žiadal, aby ústavný súd okrem vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy uložil okresnému súdu konať a prerokovať vec vedenú pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenú pod sp. zn. 1 T 23/01) bez zbytočných prieťahov. Domáhal sa tiež priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk., ktoré odôvodnil takto: *„Stav právnej neistoty, v ktorom sa nachádzam preto, že konajúci súd v predmetnej veci nerozhodol, trvá už od roku 2001, t. j. viac ako 7 rokov... Preto mnou požadované odškodnenie považujem za plne odôvodnené a primerané.“*

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde okresnému súdu, aby v označenej trestnej veci sťažovateľa konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní

primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prieťahov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto právomoci.

Ústavný súd so zreteľom na to, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 22/08 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 1 T 23/01) pripísal dĺžku konania iba na ťarchu okresného súdu, dospel k záveru, že primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiatisíc slovenských korún) pre sťažovateľa, ktoré je okresný súd povinný uhradiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je za porušenie práv sťažovateľa primeranou satisfakciou spojenou s porušením jeho práv. Preto jeho žiadosti o priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanej sume nevyhovelo (bod 5 výroku tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. C. Sťažovateľ si uplatnil trovy konania v celkovej sume 11 908,50 Sk. Ústavný súd však priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania v sume 8 011 Sk, a to za dva úkony právnej služby v hodnote po 3 176 Sk (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti v roku 2008) a dvakrát náhradu režijného paušálu po 190 Sk podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších

predpisov a k tomu 19 % DPH v sume 1 279 Sk, pretože advokát je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Základom na výpočet výšky náhrady za jeden úkon právnej služby bola nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007 v sume 19 056 Sk. Úhradu uplatnenú za tretí úkon (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 27. októbra 2008) sťažovateľovi so zreteľom na jeho obsah nepriznal (absencia ústavnoprávneho charakteru).

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. novembra 2008